

Vsebina omenjene knjige kaže največjo nedostatnost. Knjiga ima dva dela: 1. pars prior in 2. pars posterior s pristavkom — appendix. Izvirno je že to, da ima knjiga slovenski napis in latinsko razdelitev. Prvi del nam podaja navadnejše molitve, molitve ob posebnih prilikah in potrebah. Drugi del podaja navod, kakó je pokopavati mrliča in kakó se vršé razna blagoslovila. Pristavek obseza misijonske pesmi, molitve po maši in pri obhajilu bolnikovem. — Čudim se, da urednik te knjige molí o najpotrebnejšem svetstvu, o sv. Krstu, govori pa o pogrebu, ki po naši véri ni takó potreben. Čudim se, da urednik bolnika obhaja, ne privošči mu pa maziljenja s sv. oljem in pa papeževega blagoslova. Kakšen namen ima torej ta knjiga, jaz ne uganem in morda še kdo drugi ne. —

Razvrstitev vse knjige in posameznih molitev z ozirom na jezik kaže res pravega slovanskega duha urednikovega. Če je molitev napisana v treh jezikih, imeti mora prvo mesto jezik latinski, drugo nemški in napósled bodi slovenski. Za táko odlikovanje moramo biti res hvaležni.

Kar se tiče slovničnih napak, dovoljujem si navesti nekoliko vzgledov. Pisatelj rabi: tavžent, manjkalo, gnada, žegnana, procesija, turn, marternik itd. tujke, za katere imamo takó lepe domače izraze. Dalje ne pozna razlike med dovršnimi in nedovršnimi glagoli: *zgodí se tvoja volja* (str. 3. v. 15.), Bog, od katerega *pridejo* sv. želje (str. 36. v. 27.), upam in se *zanesem* (str. 5. v. 7.). Vzglede nedoslednosti: jedenkrat stoji: po križu, potem zopet po križi, — časih: kateri — včasih: nečteri; zopet: Lavrencij, Vincencij a tudi: Gervazij, Protazij, milost in gnada. Pisatelju je neznano, kdaj naj piše *z* in kdaj *iz*. N. pr.: *z* obličja *v* obličje gledati (str. 5. v. 12.); varuj jih *iz* Siona (kaj je Bog *v* Sijonu?!); kruh *z* nebes si jim dodelil (ali ne *iz* nebes?!). — Ne vem, čemu rabi pisatelj: *doli* je šel pred pekel . . . *gori* je šel v nebesa . . . ? — Besede: ravno, (eben), dopasti, (gefallen) pričajo same, da niso naše. Napačno je pisati: slonokosteni, osramoženi, zeliše, silo sem kriv. Neodpustno pa je, da pisatelj ne razločuje spolov pri sklanji: narvečji dobroti (str. 5. v. 20.), vrata nebeške (str. 24. v. 9.), pravične dela (str. 32. v. 23.) srca vdane (str. 33. v. 1.), začni . . . naše dejanje in spremljaj *ga* s svojo sv. pomočjo (str. 37. v. 11.), tvoja šiba in tvoja palica ste me tolažile (str. 43. v. 3.) itd. Napačno je: oh, obrni *tedaj* (str. 30. v. 3.) mesto: torej. Kaj porekó nekateri bralci o oblikah duhoven (mesto: duhovnik), kot zadolženi podložni (mesto: podložniki), Izraelove razkropljene (str. 38. v. 17.), z vsemi izvoljenimi doseči (str. 21. v. 22.), kličejočega ljudstva (str. 36. v. 14.). Ali je to slovensko: *daj, prosimo, da njo za nas prositi čutimo . . .*, ker je *iz* tvoje volje cesar postal . . ., da nam zanesí, prosimo te, usliši nas . . .

Dosti! Navedene napake kažejo zadostno, kolika je nedostatnost pri knjigi »Nektera duhovna opravila«. Take in jednake napake se širijo med mili naš národ leto za letom po knjigah, katere ljudstvo najčešče prebira! — Ako bi te vrste vplivale na paznost naših pisateljev pri spisovanji nabožnih knjig, potem sem dosegel namen svoj.

—6.

Muzejsko društvo za vojvodino Kranjsko je minulega leta po oblastveno potrjenih pravilih prevzelo nalogo vsestranski gojiti deželoznanstvo, pomnoževati v deželnem muzeji znanstvene zbirke, prirejati dotična predavanja ter z izdajo letnega izvestja širiti in pospeševati deželoznanstvo v krogih vsch omikancev. Društvo je to svojo nalogo tudi po móči zvrševalo in sme se zarad mnoge hvalevredne udeležbe občinstva zadovoljno ozirati na večletno svoje delovanje. Jednako je nekdanje historično društvo z velikim vspehom preiskavalo deželno zgodovino in vsi strokovnjaki spoznavajo njegova od leta 1847. do 1868. priobčena poročila za izvir visoke vrednosti, iz katerega se zajema znanje kaj bogate prošlosti kranjske dežele. Žal, da so neugodne okolnosti prisilile obe društvi ustaviti delj časa delovanje; razven tega je historično društvo pred nekaterimi leti z

ozirom na to, da ima z muzejskim društvom jednak smoter, sklenilo bogate svoje zbirke izročiti deželnemu muzeju, sploh pa je za primerno spoznalo, prihodnjič ne samó záse, ampak v okvirji še obstoječega muzejskega društva nadaljevati preiskovanje deželoznanstva. Ko se je leta 1888. dogradil nov muzej in so se bogate zbirke »Rudolínama« primerneje in pristopneje razpostavile, bil je za voditeljstvo muzejskega društva pravi čas, *ponoviti ustavljeno delovanje*; v to svrhu je najprej priredilo javna predavanja, katerih se je omikano občinstvo udeleževalo takó živahno, da je bilo smotru primerno, oživiti društvo tudi v zunanji svoji obliki. Dne 3. julija sklical se je glavni zbor, da je izvolil odbor; ta je potem sklenil tudi društvena izvestja od leta 1889. dalje zopet redno izdajati. Dasi tudi že zagotovljeno število društvenikov obeta vspešni obstanek muzejskemu društvu, dasitudi je visoki deželni zbor kranjski velikoúdušno dovolil v pospešilo njegovih teženj izdatno podporo, potrebuje še vender vsestranske podpore in dejanske udeležbe vseh tistih krogov, kateri se za povzdigo in razširjanje deželoznanstva zanimajo in nameravajo podpirati to domovinsko, važnim kulturnim nalogam posvečeno podjetje. Da bi torej pospeševali društvo, katero je v sedanjí svoji obliki tudi prevzelo nalogo nekdanjega zgodovinskega društva, ki bode jednako gojilo zgodovino in prirodoznanstvo, vabi odbor »Muzejskega društva« k pristopu. Letna društvenina znaša 3 gld., pristojbina za umetno izdelani diplom, ki se izdaje na željo v slovenskem ali nemškem jeziku, pa 1 gld. Blagovoljna pristopna oglasila vzprejema načelnik, gospod deželni odbornik in muzejski kustos Karol Deschmann, ali pa blagajnik, gospod magistratni oficijal Jovan Robida, oziroma kak drug odbornik. — Vsem prijateljem lepe naše domovine iskreno priporočamo, da bi uvaževali to vabilo muzejskega društva ter podpirali v vsakem oziru njegovo občekoristno delovanje.

Josef Jireček †. Dne 25. novembra l. l. umrl je v Pragi slavni učenjak in pisatelj češki, predsednik češkega učenega društva, bivši naučni minister avstrijski — *Josef Jireček*. Pokojnik je bil porojen dne 9. oktobra 1825. l v Visokem Mitu na Češkem, gimnazijo je zvršil v Litomišlu, filozofijo in pravoslovje v Pragi leta 1849. Na to je vstopil za konceptnega praktikanta pri namestništvu v Pragi, kjer je oskrboval zlasti pôsel translatorja za češki jezik. Leta 1850. poklicali so ga v naučno ministerstvo, kjer je napredoval od stopnje do stopnje ter za Hohenwartha dne 12. februarija 1871. l. bil imenovan naučnim in bogočastnim ministrom, toda odstopil je s Hohenwarthom vred dne 30. oktobra 1871. l. Od tega časa je živel največ v Pragi ali državni poslanec na Dunaji, dokler ni pred dvema letoma zaradi bolehnosti odložil svojega mandata.

Josef Jireček je bil izredno učen in marljiv literarni zgodovinar češki in priobčil je ali v posebnih knjigah, ali v časopisu češkega muzeja celo vrsto znamenitih spisov sezajočih v to stroko. Najznanejša je njegova knjiga, ki jo je izdal z bratom svojim Hermenegildom v nemškem jeziku o pristinosti kraljedvorskega rokopisa. Takrat so trdili samó nemški ali Čehom neprijazni učenjaki (Feifalik, Büdinger, Schwammel), da je kraljedvorski rokopis — potvara. In Jirečkova knjiga je znova podprla véro, da je rokopis pristen. Toda Jireček sam je še učakal, da so se ravno zadnja leta zoper kraljedvorski rokopis vzdignili češki učenjaki sami ter neovržno dokazali, da je — ponarejen!

Med drugimi knjigami njegovimi je posebnega spomina vredna jako umno urejena »Anthologija«, katero je priredil za srednje šole češke in ž njo veliko pripomogel, da se je med češkim dijaštvom globoko ukoreninila ljubezen do domovine in do slovanstva sploh — in napósled »Rukovět' k dějinám literatury české do konce XVIII století« (2 zvezka) z mnogimi životopisnimi in biblijografskimi podrobnostimi. Slovenci moramo biti Jirečku od vsega srca hvaležni, da nam je naučni minister v Ljubljani na gimnaziji